

JADRANKA

Izhaja v Trstu I. vsakega meseca.

Posamezen izvod 80 st. Letna naročnina iznaša 10 L, za Jugoslavijo 100 K.

Uredništvo in uprava je v Trstu, Via Scorcio 492, I.

Urejuje jo Marica Stepančičeva (Gregorič).

VSPORED:

1. Zapij srebrna struna! - Aleksandra.	9. Spominek na Poljake — Ma-
rica Gregoričeva.
3. Na letovišču — Fr. Ksaverija.	10. Nikove zgodbe - Rihemberžan.
3. Domačiji — Ivka Vasiljeva.	11. Božično presenečenje —
Prevod. Rosandra.
4. Tožba — Fran Žgur.	12. Izprehod po Skandinaviji. -
M. Stepančičeva.
5. Božič v Furlaniji — Kobariska.	13. Narodna noša - M. Skrinjarjeva.
6. O drugi dobi slov. slovstva
— Marica Stepančičeva.	14. Drobtine.
7. Božičnica — Petričeva.	
8. Ob slovesu — Saša Jegorovna.	

ZLATARNA ALLOJZIJA POVH-A V TRSTU

— NA TRGU GARIBALDI (BARRIERA), 2 —

PRODAJA NAJLEPŠE IN NAJCENEJŠE OKRASKE!

— SREBRNE KRONE IN ZLATO PLAČUJE PO NAJVIŠJIH CENAH —

Zobotehnični Ambulatorij

ulica Sette Fontane št. 6, I. - TRST - ulica Sette Fontane št. 6, I.

Odprt vsak dan od 9-13 in od 15-19.

Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom.

Slovcem 10% popustka, kakor tudi plačilo na obroke.

DELO ZAJAMČENO

LUIGI (Vek.) PLESNIČAR - TRST

ULICA GIULIA, 29

Trgovina jestvin in kolonijalnega blaga, olja, mila in vsakovrstnih likerjev v steklenicah. — Trgovina je popolnoma na novo opremljena in preskrbljena z vedno svežim ter prvovrstnim blagom. — Točna postrežba in v Trstu franko na dom.

Se priporočam slov. občinstvu v mestu in na deželi.

Na debelo v ULICI GAETANO DONIZETTI, 5

Dr. ANTON GRUSOVIN

GORICA

Piazza Vittoria 20

ordinira za kožne in venerične bolezni od 9-11, 3-5
Ob nedeljah in praznikih le od 9-11 ure.

TRGOVSKO - OBRTNA ZADRUGA v TRSTU

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I.

Obrestuje navadne hranilne vloge po **5%**

vloge, vezane na trimesečno odpoved
po 5 1/2% ako znašajo 20-30.000 L. po 6% ako znašajo 30-40.000 L.
po 6 1/2% ako presega 40.000 Lit.

Trgovcem otvarja tekoče čakovne račune Posoja hranilne pušice
na dom. Za varnost vlog ja nči peler lastnega, prem. ženje nad
2300 zadr. žnikov, vredno nad 50 milijonov lir. Daje posoljila na
poroštvu, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Tel. št. 16-04 — Uradne ure od 8-13 — Tel. št. 16 04

K. SUSIČ - Trst-Rojan

Via di Roiano ; poleg cerkve.

Priporoča svojo **manifakturno** trgo-
vino cenj. občinstvu za obilen obisk.
Postrežba točna - cene najnižje.

Svoji k svojim!

Edvard Giacconi

TRST
ulica S. Caterina 11
Telefon 15-52 dvakrat.

Izborna platno za postelnjake, perilo, zavese, volnene in polnjene
odeje, zaloga volne in žime za postelnjake, perja itd. itd.

Se priporoča slovenskim kupcem, ker je zmožen njihovega jezika.

Dr. L. BOROVIČKA

Trst - Via Genova 13, I.

ordinira za kožne in venerične bolezni
od 9-12, 3-7.

Ob nedeljah in praznikih
od 10-12 ure.

JAKOB PERHAUC

TRST - Via Spiro]Tipoldo Xydias - TRST

ZALOGA*

tu in inozemskih vin, žganja in likerjev
Razpošilja in poslužuje na dom. — Razpolaga
z najtinejšimi šumečimi vini svetovnih znamk
à la: Asti, Chart-Blanc, Excelsior i. t. d.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v TRSTU (vogal Valdirivo 28 — Ottobre 11)

Izvršuje vse bančne posle. Kupuje in prodaja razne valute. Izvršuje nakazila SHS kron v Jugosl.
Sprejema SHS krome na obrestovanje po dogovoru. Vloge na knjižice v Lirah obrestuje po
3 3/4% netto. Vloge na tekoče račune obrestuje po **4 1/2%**

Glavni sedež banke LJUBLJANA

PODRUŽNICE: Gorica, Maribor, Celje, Kranj, Ptuj, Brežice, Novisad, Saraj., Split, Metković. - Delniška glavnica in rezerve: SHS kron 150 000.000

Urduje od 9-12 1/2 in od 14 1/2-16.

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prsti.

Trst, Trg sv. Ivana štev. 1.

TRST, Pri Sv. Jakobu - Via Gius. Caprin 5
PODRUŽNICA VIA UDINE 2

Čevljarnici FORCESSIN

dobite najtrpežnejše

Obuvalo za moške, ženske in dečke.
Specijaliteta otroškega obuvala.

Cene posebno zmerne. Postrežba točna.

ANTON

Nova zaloga

v Gorici

se priporoča
in na dežel

Cene

Na drobno

Tvrđka P

Via Garibaldi, 18

Na drobno Ve

Bencin, petr

fina mazila, s

konopec

Dobave za avto

Najz

Iščejo se ZAS

v vs

ELIJA

na trgu Gav

Na novo

kakor spalne
zine ter kuhinjske
nižjih cenah. P

Ivan Z

(na Starem trg

JADRANKA

LETO II. — ŠTEV. 12

GLASILO ZAVEDNEGA ŽENSTVA

GRUDEN 1922.

ALEKSANDRA.

Zapoj srebrna lira!

Zapoj, zapoj srebrna lira,
in zlate strune zazvenite
iz nevsahljivega izvira — —
iz duše moje se napijite!

Zapojte pesem o ljubezni
— a ne o sreči — pojte raje
o skrivnostnosti bolezni,
ki vso notranjost mojo maje....

MARICA ŠTEPANČIČEVA:

SPOMINEK NA POLJAKE.

(Vvod k predavanju...)

V predvojni dobi me je potovalni nagib zanesel med one Poljake, ki so jih po osvojitvi njihove zemlje zasedli in obvladali Prusi. No, in ko sem si v tem delu ugrabljene Poljske napojila zanimanje srca in radovednost oči, sem storila to, kar sem sicer tudi med nekimi drugimi podjarmljenimi narodi, povprašala sem jih namreč na kak način se duševno preživljajo, da se duševno tako izborno ohranjajo, ko jih vendar tako kruto pritiska tujčeva podplat ob tla.

Zanimalo me je to že zato, ker sem že tedaj slutila, da se z nami primorskimi Slovenci dogodi nekoč še nekaj izpremembnega, kakor slutim tudi dandanes, da ni še odbila za nas ne črna polnoč in niti ni še zamigljala nam biserna danica...

Dogajalo pa se je takrat Poljakom v njihovi opruski deželi to, kar se dogaja dandanes skoro vsem onim Slovencem, ki so — vsled napačnega naziranja, krivega pojmovanja, nepravilnega sklepanja in ilovnatozaupljive volje nekaternikov — ostali izven okrilja svoje majke ter stokajo, ječijo in na tihem solze brišejo zbog nevolje, zaradi mačehovanja in zavoljo krutosti nesorodstvenih gospodarjev. Poljaki so nam torej že prednjačili s tem, da so dobivali po temenu in licih, če so se le preglasno pomenkovali medseboj v svoji govorici; Poljaki so bili zavratno ali očitno napadani, opljuvani, zasramovani in razcunjani, ako so se osmelili povedati kaj istinitega pruskim gonjačem; njihovo imetje pa je bilo zažgano ali opustošeno, ako so se potegovali za svoje narodne svetinje ter branili pred raznovrstnim natolcevanjem svoje pleme in same in vse druge pritičnosti, — Vendar, ko so uvideli, da se je treba udati višji sili ali bolje rečeno nasilju, so si pomenljivo pomežiknili ali se obregnili ob komolce ali si pomembno po-

gladili po laseh, s čemur so se sporazumeli, odnosno sklenili, da se bodo pripogibali, toda ne upognili, da bodo molčali a ne pozabljali, da bodo trpeli pa ne zdvajali in da bodo le navidezno držali roki pod pazduhama... In tako se je res zgodilo! Pokorili so se... to je, zatajevali so škripanje z zobmi, zakrivali razprskane dlani in tiste male ranice, ki so jih povzročili od skrite razjarjenosti poojstreni nohti ter podali vsemu svojemu usmevu izraz pohlevnega jančka. In dočim so se najprvo protivili poteg poljskega krajevnega imena dodati še s tujo fonetiko prekrinkano spačenko, so jo končno, dasi s krvavečim srcem, vendarle zapisavali. In dočim so se preje gospodovalno glasno razgovarjali na rodnih tleh, ki so jih zasedli predvojni fašisti, je pozneje njihov pomenek bil tišji in krotkejši. In... odposlali so otroke v učne potujčevalnice.

Vendar, vendar — — na dnu svojega srca so negovali tisti vroči zubelj, ki jih je neprestano ogreval spominjajoč narodnosti, plemena in očetnjave, kajti Poljaki so jako narodnozavedni, dasi ravno se razlikujejo v tem oziru od drugih slovanskih plemen ravno s tem, da so liki Bolgari zelo sebični, to je, narodnjaki, ki pazijo le za lastno narodnost, nebrigajoč se za narodnostno usodo drugih sorodnih narodnosti. In na podlagi tistega zublja so postavili ves svoj delokrog: Svoj zarod so torej pošiljali v prisilne učilnice, toda poskrbevali so istočasno, da se ta zarod ni udajal tujemu duhu, da ni mislil, sklepal, modroval po tuje. Pri tem so mu lajšali stališče s tem, da so govorili z njim le v rodni govorici in mu zabičevali v glavo — večer za večerom — geslo, da kar je psu lajanje to je Prusu nemščina, kar je slavčku žvrgolenje to bodi njemu poljsčina.

„Ponosen bodi na svojo materinščino“, so mu

rekli „ona je košček narodne zgodovine, ona naj ti je najdragocenejša dedščina! Mi tvoji starši, smo jo dihnilni vate, kakor so jo naši nam, kakor so jo njihovi njim in kakor so jo praotci njihovim itd. do one prve rodbinice, v kateri je pognal naš priimek, naši priimki, ki jih je bil podelil starešina na Višehradu svojim vnučkom, nečaćkom in varovančkom, predno so se poslovili od njegovega smrtnege ležišča in predno so se razšli iz družbinske zadruga ter se naselili semintja ter tako ustanovili vasi in mesta! — —

Tako je molil narod z naraščajem, slično je molil — z odraslimi, ki so hojevali v vojašnice, urade in tovarne. Nekateri pa je narod preklinjal očitno in glasno in skupno in zato je bilo narodnih grešnikov jako malo; in ker jih je bilo malo, je tudi poredkoma klel... klel kletev, ki bi se jo mi izvenekvatorski Slovenci morali naučiti na pamet: Izgini izpred nas! Vesoljstvo naj te zagrne, kadarkoli boš neposredno z nami in neodvisno od naših smotrov zasledoval blagostanje. Usoda naj te preganja povsod, zaporedoma in brez prestanka doma ali pod tujo streho, na domači ali na tuji zemlji, ob zori ali o mraku, ob slehernem izdihu, ob slednjem koraku, ob vsaki zamisli! Narodni mlačnež ni ničmanj nevaren, kakor patentiran izdajalec, ki ne zesluži blagoslova, ne zasluži miline iz prijateljskih oči, ne zasluži obzirov od sorojakov!“

Taka je bila njihova kletev, taka bi morala biti naša napram onim Slovencem, ki prodajajo svojo dušo za dobro službo, ki prodajo svojo kri za par čevljev, ki prostituirajo hčer za objem tujerodnega zeta in ki se družijo z narodnimi nasprotniki samo, da žanjejo pohvalo, da niso zagriženi rodoljubi, taka... za one mladeniče, ki poročajo tujke, da jih potem té v narodnem oziru vlečejo na vrvice ko psičke...

Poljakom, ki so jako verno ljudstvo, je bila edino še cerkev javno shajališče, kajti drugih zborovanj jim tujci niso dovoljevali. Cerkev jim torej ni bila le molilnica, ona jim je nadomeščala koncertne dvorane, gladališča, ljudske shode, da so se srečevali, videli, spoznavali, seštevali... Ali ni to bilo dobro premišljeno? Pa še kako! Posnemanja vredno!! — Saj! Koliko je ljudi, ki gredo na koncerte, dasi ne razločujejo, če plove po vprizoriščnem vzduhu tenor ali bariton; koliko jih je, ki ne razlikujejo če brenkajo citrine ali harfine strune; koliko jih je, ki gledajo umetnika, nedabi videli njegove duše in ga poslušajo, nedabi ga čuli. Cela truma jih je bila tudi med nami, ki so prišli tjakaj, da se s prijatelji sestanejo, zaplešejo, pregledajo, pokramljajo... vendar tudi to je imelo svojo korist, je bilo vzgojeslovno za narodnotrhla bitja, je bilo privlačno, ker je poganjala tamkaj udomačenost, iz katere se je začelo kristalizovati rodoljubje

in narodna zavest. To je pač vsem znano, saj smo vse to tudi mi doživeli, zato pa moramo paziti in delati na to, da doživimo to, kar so doživljali Poljaki, ako hočemo, da doživimo nekoč tudi to, kar so oni že doživeli...

Da! Cerkev jim je bila molilnica in shajališče; svetišče s posvečenim tabernakljem, svetišče z blagoslovljeno prižnico pa jim je postal tudi njihov lastni dom. Njihovo bivališče, njihova hiša jim je bila Vatikan in Višehrad, samostan in konak, skrinja sprave in spravljanja in skrinja zveze in obveze, oboje ob enem, oboje hkratu.

Mogotci, ki so Poljakom zasedli dedno imovino, rodno grudo, so jim preganjali učitelje, da bi zarodu in potomcem ostala domača knjiga navek zaklenjena in nezapopadena. Zato pa so si Poljaki prizadevali, da svoj zarod sami nauče čitati v domačih pismenkah; imovitejšem pa je pomagal denar: Po par mesecev na leto je bil učitelj skrivoma nastanjen po posameznih hišah in podučeval skrivaj otroke dotične ali še kake druge prijateljske ali sorodnedružine. Za tujce je bil ta človek gost. Ker je bilo treba, da se tudi gosta prijavi pri redarstvenem uradu, so ga imenovali hčerinega zaročenca ali sinovega sošolca, ali zetovega sorodnika, ali ženinega brata ali moževo sestrično itd. Na ta način so iz otrok nastajali šolarčki, s šolarčkov dijaki, iz dijakov predavatelji in pisatelji; iz teh narodni voditelji in končno vojskovodje, ki so s svojo bistroumnostjo in s svojim mečem mahnili po trinogu ter poblagoslovali rodno grudo pa poljubili svobodo, ki jim je po dolgotrajnem mukepolnem podjarmljenju donesla rešitev. — Oj, v duhu vidim muzejskega vodnika v Poznanju, Varšavi, Vratislavi, kako zmagoslavno in ponosno mora neki danes razlagati o zgodovinskih fragmentih, ki jih čuva... kako ponosno in drugače nego jih je opisoval v predvojni dobi: tiho, s tremi prsti nad ustmi pa s plašnimi pogledi naokolo... Saj je danes za Poljake preminil ves strah, vsak obup, vse zdvajanje, ki jih je odnesla s seboj vojna velesila.

Na vse to mislim danes, pa si želim, da bi ta moja misel našla sestic in bratcev ter se združila v pomislek naposled v premišljevanje in preudarjanje, ki bi sprva sicer plaho in nešumno — kakor muzejski čuvaj v Poznanju — prehajala s svojo skrivnostno razložbo od enih možganov do drugih ter se tako trdno polaščala vseh naših slovenskih živcev, našega hotenja in naše volje in naše sokolskožilave moči, da bi tudi mi liki Poljaki pomolili s pogledi in zaprtimi ustmi, da bi tudi mi liki Poljaki preklinjali z gnjevom, ki prodira v mozeg... dokler, dokler pretrgamo spono, ki nas vežejo, ki nas stiskajo, ki nas mučijo. Strnili bi se v mislih, da bi pravočasno strnjeni v besedah in nasvetih, da bi pripravljeno stali strnjeni v dejanju in nehanju! — — —

PETRIČEVA:

BOŽIČNICA.

Gospa Zora je stopila k trgovcu Karlu.

„Prosim kaj malega za Božičnico revnih slovenskih šolarjev. Slovenec ste in bogat!..

Prodajalec je izbulil oči, segel globoko v žep ter dal šestdeset stotink. Gospa Zora je molče shranila prispevek ter se poslovila, on si je pa počasi zavil brke in pozdravil.

Zora je odšla na kolodvor. Stopila je na vlak ter sedla mladi ženi nasproti, ki je zrla v skrbi in samozavesti nepremično predse. Vstopil je tudi miren dijak, ki je napravil nanjo vtis plahega človeka.

Pa že sta se Zora in dijak razgovarjala.

„Kdo Vas vzdržuje v šolah?“

„Nihče. Sobo dobivam v zavodu, za kar opravljam kako lahko delo. Starši mi pošiljajo komaj petnajst lir mesečno.“

„Kaj pa s hrano?“

„Hleb kruha kupujem vsak dan. Ob nedeljah sem v gostilni, pa tudi ob delavnikih sem včasih tam.“

„Ali Vam predstojnik zavoda ne more preskrbeti hrane?“

„Upam, da se to zgodi sčasoma. Za sedaj pa sem mu hvaležen za sobo; prijazna sobica je, dobra tolažnica v dneh pomanjkanja, četudi je mrzla. Hudo je le zvečer, ko ni luči.“

„Ali je v Ljubljani težko dobiti sobe?“

„Iskal sem zaman. Oktobra, ko smo pričeli s šolo, sem prebil skoro dve noči v Tivoliju, stražniki so me prepodili ter dejali, da tamkaj ne smem spati. Tretjo noč sem prebdel v čakalnici južnega kolodvora. Sicer so mene in druge čakalce okrog ene ure ponoči spodili na cesto; toda, ko ni bilo nikogar več, sem se ob dveh vrnil ter legel na klop. No — sedaj bo to že kmalu pozabljeno. Eno leto še in gimnazijo imam za seboj.“

„Ali vam pomanjkanje ne bo pustilo sledov?“

„Gotovo niti psu ne privoščim takih slabih dni, kakoršne sem doživel jaz. Dva dni sem živel ob samih jabolkah.“

„Kako Vam gre v šoli?“

„Profesorji so mi naklonjeni, učim se rad, posebno zgodovino. Po zrelostnem izpitu bi se izpopolnil v tej stroki.“ —

„Mnogo koristi boste prinesli.“

„Nikoli toliko, kolikor je je prinesel zgodovinar Kos.“

„Narod je ponosen nanj. Učenjaki in umetniki morejo dati mnogo. Mi navadni zemljani pomagamo po svoje. Jaz tolažim sirote. Tudi vaše starše želim obiskati.“

Še kratek pomenek in razšla sta se, v novem znanstvu in novem upanju.

Gospa Zora je nabrala res mnogo darov. Največ so dali revnejši sloji, kajti samo revež vé za reve. Vendar je Zora obhodila vse rodoljube ter vabila k božičnemu razdeljevanju. Edino k sodniku Fratniku ni hotela, posla-

la je svojo namestnico k njemu. V mladih dneh ga je bila namreč pustila, ne da bi mu bila povedala vzroka ohlajenja svoje ljubezni. Sicer jo je ta mrzli korak kasneje večkrat pekel, ker najhujši je spomin na storjeno krivico, vendar je vzela drugega. Takrat se je čutila srečno, ako ga je zamogla kdaj še videti; on pa je skrbno preprečil vsako snidenje. Hitela so leta in sodnik Fratnik jih je naštel mnogo od tistih dni, ko se je bil menil z Zoro.

Zora je obiskala starše dijaka Furlana, ki so stanovali v krasni gosposki hiši sredi Trsta. Bila sta hišnika v njej, dolg, suh starec in drobna, jokava starka. Imela sta tesen prostor v pritličju, okno na temno dvorišče, kjer sta stala po cel teden dni dva kupa smeti, ki niso imele prostora v dveh dolgih, ozkih cinastih škatljah. V sobici je stala mizica z lončkom mleka in vrčem vode. V kotu je bilo stajalo s trinožnikom, na katerem sta kuhala.

Ko je vstopila Zora, je nekdo otresel z gornjega okna prašno preprogo in v izbico se je pri odprtem oknu vsul cel oblak smeti in prahu.

„Kaj trosite smeti!“ je zavekala stara s tenkim glasom.

„Molči, baba!“ jo je udaril mož s koščeno roko po hrbtu. „Ali hočeš, da izgubimo še to revno zavetje? Siromak se nesme pritoževati.“

„Joj!“ je zaupila ženica, ker mož ji je tiščal roko malo pretrdo pred usta, dočim jo je z drugo vlekel za lase.

„Umirita se“, je povzela gospa Zora. „Rada bi govorila z Vami, prišla sem radi Vajinega sina.“

Ob tem imenu se je stari prekrivil in nato govoril ponižno.

„Žena pa je jezno dostavila: „Gospodar nam noče povišati plače. Deset lir in sobo v podstrešju imava in do devete zvečer sva tukaj. Stranke nas vedno tožijo gospodarju in on jim verjame.“

„Meni se zdi, da močno zebe“, je dejala Zora ter zaprla okno. Stari je nekaj mrmral in žena je stopila s trinožnikom na dvorišče, ker je bil ogenj ugasnil. Nanesla je nekaj papirja od smetišča, se sklonila skoro do tal in pihala, zdaj z ustmi, zdaj s pihalko. Ker se dolgo ni vrnila gori, je Zora odšla domov ter pisala v Ljubljano dijaku Furlanu.

„Vi niste vojniška sirota, ste pa sirota, osirotela po vojni, ko je lakota Vašemu očetu vzela zdravje, moči, tako da ni sposoben niti za lahko službo. Pri Božičnici bodo starši Vaši namestniki.“

* * *

Dvorana je bila skromno razsvetljena. Sodnik Fratnik se je razgovarjal z drugimi gosti. Delili so obleke, perilo, knjige in drugo. Stare vratarice se je držal njen dolgi mož, s kapo v rokah. Ko sta od Zore prejela velik

zavoj z obleko in sadjem, je stari z otroško sladkosmednostjo vzel jabolko in je začel griziti.

Zora je stala poleg Fratnika. Takrat jo je pozdravil in segla sta si v roko.

„Božičnega miru!“

„Pozdravljena!“

„Veseli Božič! Veselo Rojstvo! In, ste zadovoljni z gožičnico?“

„Še nikoli tako! Rodoljubi ste se letos izkazali, zapopadli ste kako dragoceno bodo v narodu poplačani Vaši prispevki.“

„Pozdravljena! —

Vnovič sta si segla v dlan in oba in vsi udeležniki so radostnih obrazov odhajali z „Božičnice.“

FRANJA KSAVERIJA:

NA LETOVIŠČU.

Ljubila sta se. Njena ljubezen je bila tiha, vdanostna, kristalnočista, kakoršno je zaslužil on, ki ji je pravil o ljubezenski zvestobi, o rajski blaženosti.

Oj, prelepi sanjavi večeri polni iluzij, polni tihega luninega svita! Posedala sta skoro vsak večer na vrtu, ob katerem je šuštele temnomodro jezero tako skrivnostno, tako milo, ko da se hoče harmonično spajati s šuštenjem dreves ob brežini, ko da hoče povelečevati njuno globoko ljubezen.

Letoviščna sezona se je približala h koncu.

Kako hitro sta ji potekla dva meseca. In kolikò lepega, koliko nepopisno radostnega so ji prinesle te počitnice. Pa se je nečesa spomnila: Jemajoča slovo od samostanske predstojnice ji je obljubila, da je ne pozabi, da ostane zvesta njenim naukom in nasvetom in da ji bo večkrat pisala, nato se je spomnila in sklenila, da ji napiše dolgo pismo, predno vzame slovo od tega idiličnega kraja, ki jo je vpletel s tako zlatimi nadami...

In napisala je dolgo pismo, da je že dva meseca tu, kjer je užila toliko sreče, kjer je našla zvestega prijatelja, ki bi dal za njo življenje in s katerim jo družijo neskončno hrepenenje, s katerim je zamenjala vse svoje zaupanje, vso srečo, vso globoko otroškodano ljubezen.

Drugega dne je imela mnogo posla vsled svoje bližajoče se zaroke.

Radostnega lica je ves dan napravljala in pomagala mami, da čim okusnejše pripravi jedi, da čim zalše okinča ono sobo, v kateri se je imela zvezati in potrditi njuna ljubezen z zaročnim prstanom.

Komaj je čakala večera. Ni mogla več vztrajati in zato je lahkih korakov odšla po stezi ob obrežju. Venter je lahko pihljaj, valčki so žuboreli — zdelo se ji je, da ji vsa priroda govori o blaženosti, o njeni sreči pa o njegovi neizmerni ljubezni.

Šetala se je v misli tako zatopljena, da se niti zavedala ni, da je dospela jako daleč.

SASA JEGOROVNA:

Ob slovesu.

Postoj

ti, solnce žarko mojih dni,
mamečt soj prečutih noči
oj, hrepenenje vseh hrepenenj,
saj polno še cvetja je v mojih vrtéh,
ki čaka te in vabi te....

Ostani še,

doklér nad polji zora vzklije
in slavčkov zvonke melodije
žgolé nadvse ljubezensko....

doklér še tajnostno....

odmeva grilčkov crič sred leh!

Nagloma se je domislila, da on — njen čestilec in zaročenec — je morda prišel na njen dom po drugi poti. Zato je sklenila, da se vrne. V tem ko napravi še par korakov, zasliši nekje med drevesi pritajeno šepetanje. Počasi se je bližala dvema postavama, ki sta sedeli na klopi v tesnem objemu.... Pogledala je nanje in zonal jo je izpreletela... Obstala je... — Vladko!... — je jeknila in se zgrudila na tla... On, ki je še včeraj prisegal ljubezen in zvestobo njej, je pritiskal na prsi drugo.

Razočaranje, ki jo je zadelo, jo je docela stlo.

— Upala je na srečo, ki se ji je božajoče približevala in mislila je že, da jo je dosegla; v istini pa je bilo vse le varljiva sanja, ki je tako zgodaj, že tako zgodaj zagrenila njeno mlado življenje, bila je to varljiva sanja, ki je prizadela pravo rano njenemu srcu, pravo boleost in nezaupnost njeni duši.

A on?... Se li zaveda, da je morilec njenega srca, čistega deviškega srca, morilec vsega njenega hrepenenja vsega njenega stremljenja v tej vesoljnosti?..

IVKA VASILJEVA:

DOMAČIJI!

S prelepih južnih livad slišim tvoj klic, ti, rojstna moja zemlja; iz globočin kristalnega morja me vabijo prelestni tvoji zvoki, o domačija! Glas tvoj odmeva preko žitnih polj, valujočih v blesku solnčnih žarkov, pa skupno z mojim hrepenenjem valovi tja daleč na tvoje holme, ožarjene z milino zahajajočega svita, o domačija! Z zlatom bi ne mogla preplačati nežne tvoje ljubavi, z besedami ne morem opisati sijaja tvojih gor in bleska našega morja. O ti, uboga zaslužnjena gruda! Še spi... kralj Matjaž, še sniva... ob njem Alenčica, še tiči... nož v nožnici. Vendar vedi, domačija! Kralj Matjaž ne spi nevzdrumno... on čuje... v snu zaihti, se premika, da zalesketa včasih zarjaveli meč. Morje valovi v bolesti kot je valovalo Kosovo polje. — Tam daleč še v megli se bori čolniček, bori se z burjo, bori se z divjo vihto.

Tvoj rod je to, tvoj zaslužjen rod... Že steguje osiro-
tela deca ročice k rešitvi, — deca plaka, plaka v stra-
hu in upu... Zato predrami se, kralj Matjaž, otmi
jo, privij v svoje naročje, ne pusti, da utone tvoj nade-
budni naraščaj. Glej, bolan je Jadran... in kalna je Soča...
V neizmerni boli se ji ustavlja živi dekliški tek... O
morje, o Soča, deva prorokovana! Mari ostane vajin narod
še dolgo v mučeništvu? Oj, Soča, kedaj bode prišnil na
površje iz tvoje svetle globine čist biser — up?

Oj, Jadran, kedaj ti vsled razigranosti vzvaluckajo
srebrni valovi pod našimi jadri?

Glejta! Mi čakamo tisti dan, ko bodo vzcvetela
solučna brda, zazelenele vinske gorice, ko vztrepeta ves
Kras, ko zaori najslajši glas: Svoboda!

Tedaj, Soča, odgrni svoj kristalni zaklad, bodi mati
brhki planinski deci. Tedaj, oj morje Jadransko, zapljus-

kaj visoko, da se bodo v veselju zazibale naše jadrnice!
Ustal bode narod, zasijalo ujedinjeno svobodno solnce
zalesketale naše oči v novi luči — pod svonimbod soln-
cem — o, domačija!... o, domačija!

FRAN ŽGUR.

TOŽBA.

Burja zavija, vrhovi šumijo,
listi razpršeni križem leté —
v srcu mi temne slutnje drhtijo
vse se mi v prsih zamrle želje...

KOBARIŠKA:

BOŽIČ V FURLANIJI.

A zdaj zastrt je tod naš glas,
In tuji krog zvené glasovi,
Tuj trg in grad, tuj ves je kras,
Oh naši so samo — grobovi!

Simon Gregorčič.

Bivala sem nekaj pet let v ličnem Ločniku.
Ločnik je lepa vas nedaleč od Podgore in eno uro
hoda do Gorice. Stoji ob bregu bistre Soče,
je torej krasen kraj v lepi soški dolini, kraj že
popolnoma potujčen. Bivajo sicer med njimi
še Slovenci. Govorica ločniških prebivalcev je
čudna mešanica slovensko furlanskega narečja.

Evo nekaj odstavkov: *Dove vaj Lucija?*
(*Kam greš Lucija?*) *Vo lavar un po di cunjiš*
nel potok! (*Grem prati nekaj cunj v potok!*) *Dulá*
jeris? (*Kje si bila?*) *Jo jeri sul Gorenji konz e*
sul dolenji konz! (*Bil sem v Gorenjem in v Dole-*
njem koncu vasi.)

Polja in ulice imajo popolnoma slovenska
imena: Ograjnica, Log, Žalog, Brda, i. t. d.
In vendar se ljudje prištevajo pristnim Furlanom,
dasi imajo pristno slovenske priimke Bresan
(Brežan), Kociancig, Zotig. Le redki so res
furlanski priimki. Z otroci — kakor nekaj drugih
zavednih Slovencev — nisem smela na ulici go-
voriti slovenski, ako sem hotela imeti mir. Neke-
ga dne me vpraša srečajoča ženica: „Gospa za-
kaj govorite slovenski?“ Ustavila sem se, ter
jo smehljaje vprašala:

— Kako govorite vi s svojimi otroci? —

— Furlanski vendar! —

— Vi ste Furlanka, ne? —

— Da gospa! —

— Vidite, Vi ste Furlanka in govorite s
svojimi otročiči furlansko, kar je povsem pra-
vilno. Jaz pa sem Slovenka, moram z mojimi
otročiči govoriti slovenski. Kaj se vam ne zdi
da mora tako biti? —

Osuplo so me gledale, (ženici so se nam-
reč pridružile še druge) ter je med gručo mar-
sikatera vzkliknila:

— Gospa ima prav! —

Na tak način sem skušala omejiti omiliti
njihovo sovraštvo in zagriženost do slovensko-
govorečih ljudi. Pojašnjevala sem jim, da je
naš jezik lep in bogat v izrazih ter jako razvit
itd. Moja pojašnjevanja so očitvidno zelo milo
uplivala nanje, saj nas niso več zmerjali. Lju-
dje so se poboljšali in kaj bi se ne, saj se je
po njih žilah pretakala pristno slovenska kri.
Ali tega se reveži niso več zavedali!

Nekega večera oziroma 24. junija, torej na
dan Sv. Ivana, pride sosed Furlan v mojo ku-
hinjo in me nagovori furlanski, naj pridem po-
gledat «il Cres». — «Kres? V Ločniku kres?» se
začudim in pohitim za starčkom na dvorišče.

Res! Bil je kres, veličasten kres, ki je go-
rel na Kalvariji nad Podgoro, na oni Kalvariji,
ki je bila torišče prelite krvi, naše in tuje mla-
dine v tej grozni svetovni vojni. Zamaknjeno
sem gledala zali prizor, mogočni kres, ta slo-
vanski običaj naših pradedov. Naenkrat so za-
žareli vsi grički naokoli. In v tem žarenju je
bilo nekaj svečanostnega, nekaj veselega. Krog
kresov se je zbirala mladina in ukala in prepe-
vala in rajala.

Šele, ko so začeli kresovi pojemati, smo odhajali na svoje domove. Hvaležna sem bila starčku, da me je opozoril na kres, ki ga jaz tam med Furlani ne bi bila nikoli pričakovala. In zamislila sem se kako, da imajo Furlani to navado in kako da rabijo pristni slovenski izraz? Nič čudnega torej, da sem sklenila poizvedeti marsikaj, dokler bom med njimi. Stari sosed mi je bil dober tolmač. Pripovedoval mi je o škratih, o vedomcih, o mori ki tlači človeka. Pazljivo sem ga poslušala, ko mi je tako navdušeno pripovedoval o staroslovanskih božanstvih, ki jih je nazival s pristnimi slovenskimi imeni. Dan za dnem sem se bolj uverjala, da živim med potujčenimi Slovenci. Rešiti, kar se še dá rešiti, mi je bil program. In res, posrečilo se mi je.

Po mojem triletnem bivanju v Ločniku, se je ustanovila slovenska šola, v katero se je vpisalo — le strmite — nad 60 slovenskih otrok. Ciril Metodova družba je ustanovila nato še otroški vrtec. Obe učilnici sta bili napolnjeni, še celo Furlani so hoteli pošiljati svoje otroke v slovenske šole, ali odklanjalo se je vsakega otroka, kateri ni bil slovenskih staršev, oziroma slov. pokoljenja. Veliko bi se dalo pisati o tej zadevi ali naslov tega spisa me opozarja naj pišem o Božiču v Ločniku.

Bilo je torej na božični večer. Ker sem slutila da gotovo, tudi ta praznik hrani v sebi kake slovenske običaje, sem pohitela k sosedovim, od katerih sem izvedela, da bodo čakali »Polnočnico«.

Svečanostno veseli so bili vsi zbrani krog nizkega ognjišča. Na ognjišču je plapolal ogenj toda ne navaden ogenj, s katerim so kuhali celo leto. Ali nad zubljem, nad glavno je stal ogromen hlod.

Ah, kako debel hlod — sem vzkliknila — Ta Vam pa bode gorel dolgo!

Smejaje so me vsi pogledali ter skoro v zboru zaklicali: Čè il Božič, sjora!

Božič! sem ponovila za njimi in ostrmela. Kaj ne pravite «Natale»?

«Natale» je drugo! Natale je praznik rojstva, a nocojšnji večer, ki ga praznujemo s tem le hlodom, je Božič. Ta hlod je sveto drevo, in se imenuje Božič, kakor so ga imenovali in praznovali tudi naši očetje od starih časov, leto za letom! Z žerjavico, tega posvečenega lesa, ki gori na Božič, pohodimo vse hišne prostore hrame, hleve in živino. Pepel tega lesa shranimo in ga posipamo po polju, da bolje obrodi.»

Onemela sem. Jaz, ki sem rojena v narodno zavednem trgu, sem poznala «Božič» le iz bajeslovja, Furlani pa praznujejo staroslovanski Božič leto za letom kot so ga praznovali naši pradedje, ko še niso bili *Rimskokatoličani*.

Svečano so domačini zrlji v lepi staroslovanski «Božič», kateri je veličastno gorel naslonjen na železnem zaglovniku. Čudne misli so se mi porajale vpričo takega svečanostnega pojava, kakoršnega nisem pričakovala v potujčenem Ločniku.

«Povejte mi, oče» — sem dejala starčku — «koliko časa pustite goreti Božič?»

«Mi ga ne ugasimo več in celo pazimo, da ne ugasne! To je nam sveti ogenj! Goreti mora toliko časa, da vse pogori, potem spravimo pepel, ter ga rabimo na polju in drugod», pojašnjeval mi je vse natančno.

Dokaj let je minulo od tedaj, ali večkrat se spomnim lepega Ločnika in staroslovenskega «Božiča».

Zatorej, solčnata ravan,
Ko nate moj pogled se upira.
Teman mi duh je in mračán
In srce tuge mi umira!

Simon Gregorič.

Marica Gregoričeva:

O DRUGI DOBI SLOV. SLOVSTVA

Lanska „Jadranka“ je pod naslovom „O spočetju naše književnosti“ prinesla članek, ki je razvijal prvo dobo slovenskega slovstva in sicer od XVI. do XVIII. stoletja, oziroma od l. 1530 — 1774. — S poglobljenjem v tisto dobo, so se čitatelji lahko seznanili z osebo, ki je v nji igrala glavno ulogo, namreč s Primožem Trubarjem. Članek „Naša književnost do konca njene prve dobe“, pa se je dotikal mož, ki so po Trubarjevi smrti prijeli za plug in orali po slovenskem slovstvu naprej. Vsi ti so imeli pač težko delo, če pomislimo, da je preporod — ki je nastal — pobral in uničil vse, kar so ustvarili slovenski protestantje.

Druga doba slovenskega slovstva obsega približno sto let, saj je trajala do l. 1843., namreč do ustanovitve „Blajvajsovih novic“. Začetnikom te dobe smemo z vso pravico prištevati opata, Marka Pohlina.

Marko Pohlina je bil Ljubljčan in se je rodil l. 1735. Glavna poteza njegovega duševnega podvzetja, se je črtala v stremljenju, da vzbudi v domačem ljudstvu zopetno udanost in zopetno navdušenje do domačega čtiva, kakoršno je bilo za časa protestantizma na svojem višku. V dosego svojega namena, se je Marko Pohlina, mnogo učil, marsikaj pisal in izdal, dosti knjig nabožne in posvetne vsebine, torej sveto-pisemske in poučnozabavne. Zložil pa je tudi nemško-latinsko slovnico in slovar. Čemur se moramo zlasti čuditi z ozirom na dobo, v kateri je živel, je dejstvo, da je obelodanil dvajset knjig, dočim jih je zapustil ob svoji smrti še desetero v rokopisih.

Izmed knjig, oziroma drobnih bukvic, ki jih je Marko Pohlin izdal, naj navedem vsaj sledeče:

Molituvne bukuvze 1767. Lublana.

Limbar med ternjam 1768 Dunaj.

Kratku popisovanje tega življenja, 1769. Lublana.

Dijanje lepeh čednost, 1771. Lublana.

Bukuvze sa rajtenge, ale kratku podučenje v rajtengi sa fantiče inu dekleta gmajn kraynskikh ludij. 1781.

Tu malu Besediše treh jezikov. 1781.

Pridege sa nedele čez celu lejtju. 1785. Dunaj.

Kmetam sa potrebe vesele inu žalostne pergodbe 1789.

Izmed rokopisne ostaline, ki jo je izdalo leta 1862. „Zgodovinsko društvo kranjsko“ v Ljubljani, naj imenujem to-le:

Te odperte in odklenene duri; 1768. Dunaj.

Skušna, koku se puste nauki visokih šol po kraynsku dopovedati; 1781. Lublana.

Kraynska kroneka use šlaht spomina urednih reči, ka-tire su se kadaj na slovenski zemli pergodile.

Glede jezika Pohlinovih del, se marsikomu vzbujja porogljiv nasmešek ali pomilovanje, in vendar se moramo čuditi njegovi duševni delavnosti, če pomislimo na duh časa, ki je preveval dotično za nas takó daljno dobo. In ko da Marko Pohlin že tedaj ni dvomil, kako utegne marsikdo njegov nemali napor spremljati z neprikrto zaničljivostjo, je on sam zabeležil: *Kokú je poč tu! si bo merski eden mislu, katiremu bodo lete bukuvze v roké al predoči perše: kokú je tu, de en človek je na to zapadl, krayncam take kvante pisati, ino v druku vonjidi pustiti?* —

L. 1755. torej v dvajsetem letu svoje starosti, je stopil Marko Pohlin v bratovščino bosonogih Avgustincev in sicer v Mariabrunn blizu Dunaja. Od tedaj je v svrhu svojega učenja ali v svrhu svojega poklica, večkrat prehodil zemljo med Ljubljano in Bečom. Semeniška leta je namreč preživel v Ljubljani v jezuitskem zavodu. Poslednje nauke in izpite pa je napravil na Dunaju. Stalno mesto pridigarja je dobil v Ljubljani kot štiridesetle ten mož, namreč l. 1775. Vendar je ostal na tem mestu le par let, ker je bil pozvan na Dunaj in sicer kot učitelj bogoslovcev. V tej službi je ostal le tri leta, kajti l. 1781. je bil vnovič v Ljubljani in sicer kot predstojnik tamošnjega konvikta. Toda, kakor da bi mu cerkvena oblast ne privoščila trajnega obstanka na rodni zemlji, je moral l. 1791. zopet na Dunaj, da zasede tamkaj izpražnjeno mesto sub-prijorja. Komaj so pretekla tri leta, se je že veselil, da bo vnovič in morda za vedno odposlan v domačijo, ali varal se je v svojih upih; l. 1794 so ga poslali v Mariabrunn, imenujé ga magistra samostanskih novincev. Potrpežljivo in delavno je preživel tukaj skoro sedem let, potem pa — otožen ko lastovka nad oceanom — preminul v 66. letu svojega življenja, in sicer l. 1801.

Za svoj narod je opat Marko Pohlin neumorno deloval, a ne samo ko je vžival divoto svojega

domovja in družčino znancev domačinov, ampak tudi, ko je osamljen služboval na tujem. V Ljubljani je bil opat Pohlin član „Accademie operosorum“ odnosno „Modrine delovnih“, ki je bilo ustanovljeno že l. 1693. V tej akademiji, ki je usahnila 1787., so poleg Pohlina delovali pisatelji Linhart, Japel in Dev.

Na književnem polju je M. Pohlin začel delovati približno okoli 25. leta, svoje prvo delce pa je priobčil nekako v tridesetem letu, to je 1765, dočim je njegovo zadnje bilo ono tiskano l. 1798.

Ni bilo spretno njegovo pisateljsko peró, vendar je navzlic grčavosti in neopiljenosti v marsičem koristilo. Saj se je Pohlin potegoval, da opomore slovenskemu jeziku, da pride do veljave tudi v svetski književnosti in ne le v cerkvenih zadevah, kakor je bil za časa slovenske reformacije. Ni dvoma pa, da je bilo Pohlinovo pero okorno in trdo tudi zato, ker je večino let prebil v tujini med tujerodnimi in tujegovorečimi ljudmi, sam in samcat brez vsakega rojaka, s katerim bi se bil lahko posvetoval in — popravljajoč svoje nazore in svoje mišljenje — opilil in urejeval tudi svoje spise.

Zato ni nelepo le od nas, ako ga obsojamo, pozabši na dobo in razmere, v katerih je Pohlin živel, še bolj neobzirno je od onih, ki so ga grajali v zadnjih letih njegovega življenja ter kmalu potem, ko je navek utihnil. Grajal ga je Valentin Vodnik v „Lublanskih novicah“, posebno piker pa mu je bil Kopitar, ki si v svojem samoljubju in čestihlepju gotovo ni mislil, da bodo tudi njemu sledili ljudje-potomci, ki se bodo posmihali tudi njemu. Pa recimo, da Marko Pohlin ni kot slovstvenik slovenskemu slovstvu pravnič koristil, nikakor pa ne moremo reči, da ni koristil že s tem, da je navdušil takratno ljudstvo za slovensko čitanje in vzpodbudil celo vrsto drugih pisateljev, ki so se po njegovem vzgledu pogumno poprijeli težavnega dela in začeli sestavljati za narod spise in berila v obliki, kakoršni se morajo izgovarjati besede.

Možje, ki so ga nasledovali, so na podlagi svojih nadaljnih študij in vsled razvijajočega se razuma, „Pohlinov“ in vobče svoj jezik pilili, popravljali in čistili, da je prihajal do izrazite miline in blagoglasja, kakoršnemu slovensko ljudstvo do tedaj ni bilo vajeno. Ti možje so bili Repč, Taurer, Conti, grof Edling, Redeskini, Dev, Crobot in Klementini; bili so to možje, ki so navzlic hibam in napakam Pohlinovih del, umeli v teh delih ceniti cilj njegovega stremjenja ter ga zato hvaležnostno posnemali v dobrem in blagem priznavajoč mu one zasluge, ki so mu pritikale kot prvaku one dobe, ki ji je odprl zaklenjena vrata v književno življenje.

RIHENBERŽAN

NIKOTOVE ZGODBE

Niko Sančič mi je pripovedoval razne zgodbe in poslednja je bila sledeča:

Vi se bode te denašnji moji zgodbi smejali — danes se tudi jaz temu smejem — ali nekdanj mi ni bilo do smeha. Nekoč so me seljaki izbrali za starešino ali občinskega moža. Ko smo se prvič po Novemletu sestali v občinskem svetu, ki mu je načeloval stotnik, dočim je zapisnikar bil nek Mojstorovič, je ta zaprosil naj bi mu občina darovala neko zemljo. Ta zemlja je bila ob potoku Moje, in je bila med brati vredna šesto goldinarjev, dasiravno je ni bilo niti dva oral. Svetovalci bi bili skoro pristali na to, ali jaz — ki sem bil varuh in skrbnik otrokom, ko so jim starši pomrli — se dvignem in rečem: Bratje! Ne dajmo nikomur te zemlje! Vsaki od nas lahko dá, kar je njegovo, ali ono, kar so nam očetje zapustili, nedajmo nikomur, ampak zapustimo svojim otrokom. Mi dobimo lahko vsako leto od te zemlje štirideset goldinarjev, ako jo oddamo v najem. S tem zneskom kupimo šolskim otrokom papirja ali knjig, ali ga lahko razdelimo med najsiromašnejše občinarje. Na moj predlog so vsi pristali, Mojstorovičeva prošnja je bila torej odbita. Da ste ga videli, kako nemilo me je tedaj pogledal! Ob odhodu pa mi je šepnil: Nedaj mi Bog umreti, predno ti ne vrnem denašnje usluge!“ Ta moja zamera ni bila prva. Nekoč je hotel kupiti od 15 letne sirote Zajera, vinograd za neznatno ceno. Ker sem bil temu dečku skrbnik, nisem pri sodnji dovolil prodaje.

II

Leto dni potem je občinsko upravo prevzel upokojeni stotnik Todorovič. Drugi dan po svetem Petru me le-ta pokliče k sebi in zapove naj odidem v Bojun in s starešino Mudrničem preiščem hišo in klet Stanka Grubiča — o katerem je prišla prijava, da je pri gostilničarju v Glini pokral mast in žganje. Prišedša k Grubiču zahtevava, da nam odpre klet. V resnici najdemo v tej ukradeno blago. Vprašam Stanka Grubiča:

„Odkod imaš rakijo in mast?“

„Kupil sem jo od Bosanca, onstran meje.“

„Nisi ti, Stanko, do sedaj kupoval ne masti ne žganja. Zato vedi, da odvedem tebe in te stvari k poveljniku.“

„Drage volje grem pred stotnika, dasiravno nisem kriv, dovoli samo trenutek, da skočim v sobo po čist telovnik.“

Preteklo je nekaj časa, ali Stanka ni bilo nazaj. Pokličem, toda od nikoder glasu. Pobegnil nam je iz sobe in kdovekam. V tem času je pridrdral mimo, Šime Dodoš z vozom.

„Ej Šime, kam se voziš?“ vprašam.

„Grem v Maju, da prepeljem potrebne stvari za mrliča.“

„A kdo je umrl?“ vprašam.

„Moj oče, Ilija Dodoš,“ odgovori sin, „dajte mi listino, da jo dam potpisati stotniku!“

„Dam ti jo, ali hočeš peljati z vozom dve posodi žganja in masti?“

„Zakaj ne? Konji so močni!“

Zmračilo se je že, ko smo prispeli v Majo. V pisarni je sedel Mojstorovič, kateremu sem sporočil o pripeljani masti in rakiji, in o pobegu Stanka Grubiča.

„Lepa prijava“, reče srdito Mojstorovič; „to je ravno tako: Martin v Zagreb, Martin iz Zagreba; bomo še govorili o tem!“

III.

Nekoliko časa za tem odidem v Gline na semenj, pa zagledam Ilijo Dodoša. Začudim se. Je li mogoče, da je to oni Ilija, za katerega je že napisana listina, da je umrl? Stopim k njemu z vprašanjem: „Brate Ilija, kaj si zopet oživel? Saj sem že napisal osmrtnico, da te lahko v osemindesetih urah pokopljejo!“

„Povem ti takoj kako se je to zgodilo! Stisnilo me je nekaj v grlu in v prsih, in gorel sem od vročine. Zato sem, ker je pri nas taka navada — naročil domačim naj gredo po duhovnika in naj mi pripravijo vse za pokop; ali Bog je drugače odredil. Meni je odleglo in ko se je sinko vrnil, mi je bilo precej dobro. Sin vesel, da mi je lažje, me vpraša kaj bo z nakupljenimi stvarmi. „Napravite večerjo“, odgovorim jaz; „domači in pogrebci naj se vesele, da sem ostal pri življenju, odtedaj se po vasi vse smeje ko me sreča, pa bolje je, da se smejejo, nego da bi jokali za menoj.“

IV.

Komaj se razstanem z Ilijo Dodošem, vdobim starešino Mojstroviča, ki me vpraša: „Ali si čul kaj je z mrličem Dodošem?“

„Sem. Prej sva bila skupaj, in pripovedoval mi je kako je bil bolan, in kako je zopet ozdravil, hvala Bogu!“ Mojstrovič me zavrne: „Le hvali Boga, kolikor hočeš, toda vedi, da zaradi te zadeve bomo še govorili!“ — „Pa bomo, brate“ — sem odvrnil, „ne čutim se krivega, saj ga nisem dal živega pokopati!“

Odhajaje od njega, se sestane s starešino Mudrničem pa mu rečem: Čuj, kume! Nek častnik mi je povedal, da pride v kratkem pregledovalni odbor v tvoj okraj. Povedal bi ti tudi zakaj pride, ako bi vedel, da nikomur nič ne črhneš!“

„Molčal bodem, kume, le povej!“

„Poslušaj torej. V polku se je začulo, da je tebi podrejena vas v največjem neredu, da je najslabša v celem okraju, krog hiš da je nesnaga!“

Komaj je starosta prišel domov, je bila prva njegova skrb ta, da razglasi vaščanom, da pride kmalu gospoda iz Gline, da vidi kako je v vasi. Starosta zapove, da se mora popraviti pot in s peskom dobro posuti, hiše od zunaj in znotraj pobeliti in odpraviti vsako nečednost. Vaščanom je bil staršina priljubljen, spoštovali so ga in ubogali, ker je mnogo znal. Pot je bila takoj popravljena, hiše pobeljene in vse ostalo v popolnem redu.

Ko pa je prišel Mudrnič v pisarno, mu Majstorovič reče: „Slišal sem, da so tvoji vaščani vendar enkrat prišli k pameti, in vse selo uredili.“

„Zbali so se ukora od strani pregledovalne komisije.“

„Kakšne komisije?“ vpraša Majstorovič.

In Mudrnič mu pove, kar sem mu jaz povedal. Majstorovič pa je bil ves razjarjen.

Kmalu zatem dobim zapoved priti pred stotnika, Stopim v pisarno:

„Evo, prišel sem na povelje, gospod stotnik“ pričnem jaz.

„Slabo je!“ prične stotnik. „Velike pritožbe so napram tebi. Stražmojster Majstorovič je sestavil prijavo na polk, toda predno jo odpošljem, sem te pozval, da ti jo prečitam.“

Ko je stotnik tožbo prečital, ponovil mi je vsebino na kratko takole:

„Ti si dobil povelje, da privedeš tatu Grubiča, a nisi ga privedel. Ti si dal podpisati mrtvaško listino, a tvoj mrtvec še danes živi. Ti si naznanil, da pride gospoda iz Gline vas pregledovati, a o tem ni nikdo niti sanjal.“ Jaz sem odgovoril:

„Prej nego pošljete to pritožbo dalje, prosim, da me poslušate! Grubič je rekel, da gre za trenutek v sobo, radi telovnika, jaz sem mu to veroval. Da je on ušel, kaj za to; se že vrne spet domov, anti zato ne postane hajduk, a takrat pošljete vojake ponj. Glavno je, da sem pripeljal mast in rakijo. Mrtvaško listino sem dal podpisati, ker me je prosil sin Ilije Dodoša. Hvala Bogu, da je Ilija ostal živ, ako je zapisan, da je mrtev, ni zato še pokopan. Ker so vaščani osnažili selo, ni nobena pregreha. Sicer pa nisem jaz naročil naj to napravijo. Govoril sem o tem le Mudrniču, ako je on razblebetal dalje, je njegova stvar!“

Na moj odgovor se stotnik posmeje in raztrže pritožbo na sto koščekov.

V.

Leto dni, za tem je Majstorovič nehal služiti pri stotniji, in se začel baviti z gospodarstvom. Popolnoma sva se spoprijateljila tako, da mi je nekdanj rekel: „Brate Niko, ako umrjem prej nego oženim sina, bodi mu ti skrbnik, ako pa dočakamo sinovo ženitev, bodi mu kum!“ To sva tudi dočkala in jaz sem kumoval pri svatbi.“

Tri leta po ženitvi svojega sina, pa je Majstorovič umrl in sicer kot moj najboljši prijatelj.

GEORGE DELAMARE:

BOŽIČNO PRESENEČENJE.

(Iz francoščine prevela Rosandra.)

Naj si bo človek še tako neobčutljiv in ravnodušen, se ga vendar polasti o Božiču neko čudno ganotje, — sladko in milo, sestavljeno iz otroških spominov, družinskih običajev in splošnih navad. — Tudi Lilijana je rahločutna in občuti vso milo poezijo tega najlepšega praznika. — Njen soprog Robert je sicer strog in bolj okoren a mogoče je, da mu gre vse to pripravljanje za božično večerjo, še bolj do srca, čeprav bi s svojim skepticizmom rad vse zakril. — Ali iz občutkov, ki ga vzbuja v njem Sveti večer, je pač privrelo besedovanje, s katerim je par dni pred praznikom nagovoril svojo ženko. — Čuj Lilijana z bližajočem Božičem se mi zdi, da vidim in živim svoje mladinske dni. — Kot da je še danes, tako vidim svojo babico kako se pripravlja, da poda praznikom še večjo svečanost. Njeno posebno stremljenje je obstojalo v tem, da je napravljala za Christmas (Božič) najboljši puding. — Lilijana, ali znaš napraviti tudi ti pristni božični puding? —

„Da, znam ga, — — ali — treba je dosti

in natančnih priprav, — ki zahtevajo tudi obilo časa.“ —

„To je pač verjetno, — — — ah — moja babica ga je res znala znamenito napraviti. — Kako je bilo prijetno ko ga je prinesla še gorečega na božično mizo. —

Za tisti dan se je njiju pomenek vstavil pri tem, ali najbrže je strogi Robert še mnogokrat mislil na babičin puding in sanjal, kajti 24. decembra je mahoma, kot da se je zbudil iz lepega sanjarenja, rekel Lilijani:

„To je pa res škoda, Lilijane moja, da te nisem o pravem času spomnil na priprave za božični puding. — To bi me bilo jako razveselilo in zelo všeč bi mi bilo, ako bi na božični večerji vzplamtel puding, kakor svoječasno, ko sem bil še mal paglavec!“ —

„Da, dragec moj, škoda, da si se prekasno spomnil. — Jaz imam navodilo, kako ga je treba narediti. — gotovo bi se mi bil posrečil, kajti pazlji-

vo bi bila delala. — Ali da bi ga kar tako hipno mogla napraviti, to je že malo bolj nevarno, da ne izide dobro!“ —

„Ej, naj pa bo! — Toliko slabše, ne bomo pač imeli pudinga.“ —

Ali Lilijana ni poslušala zadnje opazke, skrbno je pazila na vse želje oboževanega moža — in — tako je hotela tudi sedaj izpolniti njegovo željo božičnega pudinga. — Skrivoma je manipulirala v kuhinji, — trudila se in skušala — in ko je napočil hip obdarovanja, je mahoma zagledal Robert, kako je njegova pridna ženka prinesla iz kuhinje na velikem krožniku plamteč božični puding. — Njegove sanje, njegova želja po otročjem veselju Božiča je bila uresničena. —

„Ali — glej, — kdo bi bil mislil,“ — je presenečeno in veselo zajeceljal Robert ter poljubivši pristrčno svojo drago ženko, urnoma pokusil nato pa dodal:

„Ah — ta je pa imeniten, dragica, tako imeniten in izvrsten, da mi moraš povedati kako si ga napravila: rad bi navadil svojo sestro, da napravi enakega mojemu svaku, ki je za pudinge ravno tako sladkosneden ko jaz.“

„To je pa čisto priprosto: Naredila sem ga s krušnih drobtin. Vtila sem vanje dva kozarca mleka, 30 gramov sladkorja, 30 gramov cibib ali rozin in 30 gramov malage pa eno jajce. — Zmlela sem drobtinice jako na drobno, skoraj kot moka, ter jih stresla z vsem skupaj v skledo. Dobro sem premešala in slednjič postavila v ne pretoplo pečico v kateri sem vse pustila za kakih dvajset minut. — Ko sem vzela puding iz peči, sem ga iz skleda zvrnila na krožnik, ga polila s tremi žlicami najboljšega žganja ki sem ga prižgala in sedaj — evoga tu: How do you like this pudding, my dear Bobby?“ —

„Very fine!“ — je odgovoril Robert ves srečen nad božičnim presenečenjem.

MARICA STEPANČIČEVA:

IZPREHOD PO SKANDINAVIJI.

(Nadaljevanje).

Temu mestu nasproti, torej na danskem obrežju, pa se razprovtira lično mestece Helsingör. Ko dve mladi prazniško opremljeni nevesti, okinčani z vencii cvetja, se zde ti dve mesteci, ko prehaja parnik med njima v Östersundsko ožino. Ko dve zali ali različni si krasotici stojita obe mesti na svoji obali, ki je podrejena dvema različnima državama. Potnika, ki opazuje raz parnik zdaj švedsko, zdaj dansko riviero, se zdi, da so vsi tisti gradiči in parki in kopališča postavljeni tja le za tisti dan, le da tvorijo veličasten slavolok, le da izražajo njim — od lepote prevzetim tujcem — tem prišrčnejšo dobrodošlico. Ali prirodna prelest, ki pokaže tujcu na tem mestu svoje prve čare nikakor ne odneha ter se zdaj v enem, sedaj v drugem slogu predočuje opazovalčevim očem doli do Kodanja do Kjöbenhavna glavnega mesta kraljestva Danskega. A ko gleda človek na vse tiste zamišljene kraljevske gradove, ki se dvigajo izza romantičnih nabrežnih goščav, ali ki rasejo naravnost iz morja, se zdi človeku, da je le tu tekla zibelka prvih in mogočnih vladarjev, da so ravno te one graščine, ki so opisane po raznih pravljicah širom sveta. Koliko veličastje in koliko tajinstvenost n. pr. razodeva graščina Kronborg. Zdi se ti, da se mora na grajski terasi — ki se v vsej sanjavosti dviga nad morjem — tudi tebi prikazati duh nesrečnega kralja, kakor se je bil prikazal njegovemu sinu Hamletu...

Dospeli smo v Kodanj (Kjöbenhavn, Kopenhagen), v mesto, ki mi je napravilo utis, ko da ne pozna ne uboštvaa, ne priprostosti. In šinilo mi je na misel vprašanje: Kje neki prebiva siromak? Anti ne v njegovih pravljiskih palačah? Kje se odpočiva revež? Ali morda ob vznožju ponositih spomenikov, na njega preširnih trgih; ali morda v njega bajnih gajih pred onimi začaranimi vodometi? Kje se neki doigrava njegov ubožni zarod? Ali morda na belem

svižu razkošnih nabrežnih kopališč, v kolobarju aristokratskih otrok? — — — — —
Ne bom nadaljevala o tem bliščecem mestu, ker ne spada k Skandinaviji, kakor je spadal v nekdanjosti. Omenim le, da je Kjöbenhavn (Kopenhagen) najpripravnejša točka za razne izlete, ki tvorijo svolj oilj v domači zemlji Danski ali v sosedni Švedski. S kočijo, automobilom ali parnikom se prepelješ na razne kraje. Izletiš lahko v Charlottenlund, v senčnico košatih bukev, sredi katerega se dviga kraljevsko letovišče. Napotiš se lahko v Fredensborg, da si ogledaš snežnobelo graščino, v kateri je ruski car Aleksander III. bil svojedobno vsakoletni gost. Izletiš pa lahko napram bajnemu dvorcu Hvidöre, kamor sta se vsako jesen shajali obe sestri: kraljica angleška in nekdanja ruska carica. Poletiš pa morda najrajše napram švedski obali, do polotoka Kullen v kopališče Marienlyst, da stopiš pred Hamletov grob, pred gomilo Šekspirovega junaka. — — — — —

Z opisom o Skandinaviji sem pri kraju. Na splošno naj le omenim, da s čimur se Skandinavci bavijol za svoje življenske potrebščine, sta živinoreja in pojedelstvo, ki jim donaša dosti pšenice, rži, ječmena in konoplja. Znaten dohodek pa izkazujejo Severjanom rudniki in gozdovi. A kakor donaša zahodni Skandinavcem obilo zaslužka ribji lov, tako se vzhodni Skandinavci ukvarjajo z lovom na divjačino; živali, za katere se posebno trudijo so: bobri, jeleni, fazani, kljunači in labodi.

Skandinavski narod je nadvse kulturni narod, ki ne skrbi le za udobnost denarnih slojev, ampak tudi za svoj proletarijat; to zapaziš povsod in na prvi pogled. Na železnici se lahko v III. razredu voziš v svili in fraku, kajti tudi priprosti domačini skrbljivo pazijo na snago okoli sebe. Ako jim je zdrknula smet na pod, jo takoj poberejo in vržejo na

hoduiku v košaro, nesamo odrasli, marveč tudi otroci. V vsakem kupeju so zdravstveni in zahtevam primerni pljuvalniki a na steni poličica s steklenico in kozarci; vodo v njej zamenjujejo posebni uslužbenici na vsaki večji postaji. Potniki sede mirno, pomenkujoč se polglasno, da niso v nadlego onim, ki prebirajo časopise, nakupljene od do prihodnje postaje brezplačno se vožečega raznašalca. Ženske pa izvlečejo iz koškov ročno delce ter marljivo vezejo, pletejo, kvačkajo in obšivajo potrgane nogovice; brez dela ostajajo le tujke ali one, ki se prepeljujejo le za eno ali dve postaji.

Z ozirom na ženske naj opomnim, da niso nikake krasotice s plemenitimi potezami pa takorekoč izklesanega noska ali klasično zaokroženega podbradka, vendar so take, da se skoro brez izjeme lahko vsaki zakliče „lepa ženska“. Ravnega slokega stasa so, snežnobelega obraza in odličnih manir. Na splošno so zdravega krepkega života in srečala sem vsako uro stare ženice z dekliško svežo poltjo. Najbrže

vplivata na njihovo gladko polt mrzla hrana in zdržljivost do kadenja in vsake alkoholne pijače. Gladkega polnega lica so sicer tudi moški. Oboji spol je rumenosvetlih las in zlasti pri mladini so lasje mehki, kakor preja in kanarčkovo perje. Kar se tiče jezika so si norveški, švedski in danski približno slični, kakor so si naši slovanski medseboj; staro pristno skandinavsko narečje pa govore dandanes baje le na Islandiji.

Potovanje po Skandinaviji je jako mikavno a ne le za onega, ki potuje le za zabavo, ampak ravnotako za prirodoslovca, kakor za vsakogar, ki se hoče seznaniti z deželo v njenih gospodarstvenih in socialnih prikaznih. Zategadelj svetujem vsakomur, ki mu dopuste življenske in stanovske razmere da — kakor hitro se je seznanil z najlepšim in najiminitnejšim kar poseduje naša domovina napravi izprehod po Skan naviji. Žal mu za tak izlet ne bo nikoli!

Konec.

M. SKRINJARJEVA:

NARODNA NOŠA.

Čuvam to dragocenost in se spominjam dobre ženice, a pri tem se spominjam na njeno ljubezen do lepe narodne noše ki ji je bila sveta, kakor bi morala biti vsem nam!

Spominjam se tudi kot sem kot 10. letno dekletce prišla v Trst obiskat teto. S svojo sestrično sva šli gledat procesijo sv. Rešnjega Telesa na Lesni trg, sedaj piazza Goldoni. Vsa vzneta sem gledala lepe tržaške okoličanke v krasnih narodnih nošah. Vrstile so se mimo mene v lepem redu v pestrih slikah, v črno in lepo nabranih krilih z lepo vezanimi rokavci z snežnobelimi pečami. Pa možje in mladeniči! Zamaknjena sem gledala, niti dihati si nisem upala. Še le, ko je šla zadnja vrsta mimo mene in za njimi meščansko oblečeni ljudje sem se zdramila, obrnem se k sestrični in jo vprašam:

Kedo in od kod so one lepa dekleta in žene in oni mladenči in moški v tako lepih oblekah? Sestrična mi je pojasnila, da so iz okolice. Kaj so Italjanke? sem jo vprašala v svoji nevednosti.

„Ne“, mi odgovori sestrična. „To so sami Slovenci in Slovenke.“ Vesela sem bila, tega odgovora in se v srcu radovala, da imajo tržaški Slovenci tako lepo obleko, lepšo kot mestna gospoda. In

sedaj naj vse to gine in izgine? Nikakor ne!

To moramo preprečiti! Da pa preprečimo ni druge poti nego: Da polagoma začne mladina staviti nase kos za kosom lepe narodne noše. Tržaške okoličanke naj dajo lep izgled, sledili jim bodo po oddaljeni krajini. Iz okolice se bode narodna noša udomačila na deželi po trgih in vaseh.

Začni Trst in sledili mu bodo kraji: Sežana, Postojna, Idrija! Kanalski, Tolminski, Kobaridski, Bovški, Vipavski, Goriški okraji! Narodna noša se bode vselila v vsako najmanjšo vasico in vsako še tako borno kočjo. Vezala bode med seboj vse, kar nas je v naši nesrečni domovini z lepimi Korošicami in Beneškimi Slovenci. Edino z narodno nošo preprečimo potujčevanje. Ona bode nekaka sveta vez med nami vsemi. „Lov na slovenske duše“ ne bode imel take moči.

Narodna noša, bode tudi ščit narodnosti, ker vsak tujec bode vedel, da dokler dekletke nosi narodno nošo, nosi pečat svojega jezika in svoje narodnosti in svojega ponosa.

Da se ohranimo in ubranimo potujčevanju je najboljši in najkrepkejši jez: Slovenska narodna noša po vsej krajini, kjer bivajo Slovenci!

Oživimo torej našo narodno nošo! (Konec).

DROBTINE

ODGÓVORI NA VPRAŠANJA.

Dijak v Jugoslaviji. Me jako veseli, da vam in vašim tovarišem tako ugaja spis „o Skandinaviji.“ To dokazilo me še bolj utrja v prepričanju, da če vsakemu vsa Jadranka ne dopade, prijajo in koristijo posameznikom vsaj posamični spisi. Zlasti me veseli, da koristim učeči se mladini, ki ji povojne težkoče in potne zahteve najbrže ne bodo dovoljevale zajti daleč preko domovja.

Zato imam na vsporedu še druge potpisne članke, n. pr: *Preko Donave od njenega izvira do njenega ilica v Črno morje. Preko vseh slov. dežel do Carigrada in preko Egejskega, Jonskega, Iadranskega morja, oziroma skozi Dalmacijo v Trst.* In še mnogo drugih.

Gospa V... Ono društvo ni bilo od ital. komis. ne razpuščeno, ne odbito. Torej čisto navadna izmišljotina, glede katere ni nihče slutil, da se ji lahko pride na

sled. Po pravici bi moral obstajati torej še vedno isti odbor, ki je bil izvoljen pred par meseci in katerega imena so bila že objavljena. Zatajitev in vničenje pa zasnova novega odbora je bilo povzročeno tedaj le po osebah, ki so s krinko na obrazu hotele izpodriniti nesimpatične jim osebe iz kolobara društvenega delovanja. Pa nato niti nadalje misliti! Pravi vernik nesme priti ob vero in zaničevati cerkev, ako se je tudi sprl z duhovniki. Ravnajmo se torej po smernicah vesti! Zdravi!

Lota. Ne, ni nikaka pripovedka! Tukajšnji fašisti dajejo nasprotniku res ricinovega olja. Ravno četrtinko, včasih tudi več ga mora spiti, kakor n. pr. nek tukajšnji kakor tudi nek isterski duhovnik. Navadno mora izpiti javno sredi ceste ali vasi tako n. pr. učitelj P. in učitelj F. nekatere pa izvabijo v svoj sedež. Ti se gotovo vprašuješ, zakaj jim v tistem hipu ne zbežijo, ali se motiš! Kako bo bežal, če mu pa eden kaže samokres, drugi bajonet, tretji pa gorjačo. Ko bi bili vsaj si naši ljudje takega želodca alla Dreja iz Škednja, ki ga pije kakor rosolio. Pip!

Kralj Hamurabi: Mogoče že prihodnjič!

Marija. Me prav veseli, da ste me prav umeli, to je, da s tistim „Pepčkom“, v novemberskem dopisu nisem nisem menila nobene žive osebnosti, ampak da nisem merila na doktorja s približno istim imenom. Dotični odvetnik sploh je prevzvišen za take strupenine, je prekreposten za slična hudodelca, je prerodoljuben za oblučavanje sorojakov, je prečist značaj za slične brezvestne napade in kot edino najzaslužnejšemu možu na narodnostnopolitičnem polju naše nesrečne pokrajine, pritiče le obči ugled, le najgloblja udanost, le najodličnejše spoštovanje, le pobožna hvaležnost nisamo Jadranke, ampak vseh slovanskih časopisov na tem ozemlju!

Naročnica. Učiteljica ročnih del postane lahko vsaka ona, ki ima ljudsko šolo pa je izvežbana v raznih ročnih delih, bodisi, da se jih je priučila zasebnim potom ali da je bila v kaki obrtni šoli. Ob izpitu za tako učiteljico, mora namreč predložiti spričevala šole, ki jo je obiskovala in pa vzorce posameznih del v kačkanju, pletenju, šivanju in vezenju. Pripravljena pa mora biti tudi iz vzgojeslovja (pedagogika) in sicer v onih točkah, ki se tičejo ročnih del, kakor tudi v onih, ki pojasnjujejo kako se vobče podnčuje bodisi v ljudski ali meščanski šoli. Izpiti se vrše spočetka šolskega leta ali ob koncu istega.

Ema. S stavkom, v katerem sem imenovala ljudskošolskooliko neke gđe. nisem nameravala ponižati dotične gđe. — saj dokazuje svojo izobrazbo že s tem, da skoro sama vodi vnanje delevanje toli važnega društva — ampak sem hotela povdariti izobrazbo dotičnega dohtarčka, ki z vso visokošolo potrebuje njene šole. N. pr. če rečem: Profesor se je dal nadomestiti od dijaka, ne izgubi na časti dijak, ampak profesor. Če rečem: „Telce je odskočilo zaradi mucke“ se ne mislim rogati mucki, marveč teleu! —

Istrán. Ime „Capodistria“ so nadeli Latinci v poznejši dobi. Okoli l. 500 po Kr. r. so to mesto Slovani zvali Kapar, Rimljani pa Capraria. Za časa vlade Justina II. rimskega cesarja pa so imenovali mestece Justinopolis; sploh pa je mesto imelo še druga imena kakor Egida in Isola Palladia. L. 554 po Kr. r. pa so pridrli sovražniki in mestece popolnem zažgali.

Mama. Lepo moško ime „Smiljan“ je neprevodilno kakor Ana, Marija, vino, kapela, luna, rum. Pa ne skrbite, Lahiga bodo že po svoje preobrazili, kakor so rusko ime Vanda izpremenili v Veneranda.

Radovednica iz Radovljice. Iz zanesljivega vira sem izvedela, da onega, ki se upira... ga primejo mnogi in eden mu s kosom drva pridržuje odprta usta...

UREDNIŠKA LISTNICA.

M. pri Sv. Ivanu. Hvala za eno in drugo! Drugih izpiskov iz zasebnih pisem ne priobčim več, da prekrije pajčolan pozabnosti tempreje ono neprijetno zadevo! Glede pošiljatve pa: Kar je dobrega uporabim, drugače pa oprostite, vse pač ni za tisk, kar se človeku zdi.

Naročnikom v Jugoslaviji. Prihodnje leto bodo dobili Jadranko le oni g. naročniki, ki odpošljejo na upravo lista antecip. 30 Dinarjev, kar store lahko potom pisma. Na naročnino, ki bi jo kdo poslal potom banke, se uprava ne bo ozirala. (In to iz uzroka, da je lani uprava prejela od neke tukajšnje banke samo 3.10 lir za 100 kron, ki jih je bila naročnica poslala iz Jugoslavije.)

Vsem cenjenim osebam, ki so dobivale Jadranko je bila tekom časa pridodana poštna položnica. Kdor jo je izgubil, naj blagovoli poslati zasek 10 lir potom nakaznice. Plačati morajo seveda tudi oni, ki decembersko ševilko morda zavrnejo ali ne ostanejo nadaljni odjemalci lista.

Komur se je kak iztis izgubil ali pomazal, naj sporoči upravi, ki mu pošlje drugega brezplačno.

Italijanski jezik.

Izšla je II. izdaja slov. italij. slovnice, ki jo je sestavila Marica Stepančičeva. Cena knjigi je 8 lir, po pošti 8.60 lir.

Knjiga je v Trstu na prodaj pri upravi Jadranke in v knjigarni J. Štoka. Na prodaj pa je tudi v drugih mestih.

Kazalo izide v prih. številki kot priloga.

in Comp.
urnega blaga
lo št. 10
vstvu v mestu
obrojen obisk.
urence
Na debelo!

Giuliani
ex Via del Teatro
ga. Na debelo
navadna in
ve, laki, vrvi,
pir i. t. d.
tore v vsaki uri.
cene.
PREPRODAJALCI
Krajini.

GORICI
Stolni trg.)
na s šivalnimi
z dvokolesi, z
in municijo.
valogi tudi po-
re dele ome-
predmetov. —
zastopništvo
strojev Titan
ria. Posebni brez-
poduk za u-
vezenje.

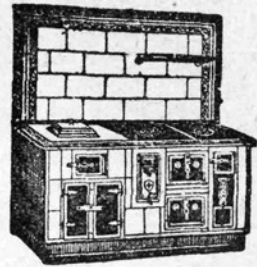
na zaloga
va
kovrstne bla-
a, vse po naj-
za obilen obisk
Gorica
Antonio št. 8-9

TRŽAŠKO VZAJEMSTVO

delavcev z majoliko in izdelovalcev podov

reg. zadr. z o. z.

== prevzema delo tudi na okolici. ==
Skladišče in delavnica peči in štedilnikov
v Trstu, Via dell' Istituto 20
v Gorici, Via Garibaldi 20 v Tržiču, Via Friuli 614

== IZKUŠENA babica sprejema noseče tudi na dom. - TRST, Ul. Chiozza 50, prtl. ==

Zobozdravniški Ateljé

R. KOVAČIČ

teh. vod.

Sprejema od 9-12 — 15-19

Via Valdirivo, 33 (nasproti kavarne „ROMA“)

Izvršujejo se vsa dela po naj-
modernejši tehniki, kakor:
plombe, zlate krone, zlate
mostnice in zobnice.

Jadranska Banka

sprejema vloge na hranilne knjižice,
žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljub-
ljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo,
Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, **Trst**, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji
v tu- in inozemstvu.

Zaloga pohištva

ANTON BREŠČAK

GORICA - Via Carducci št. 14 (prej Gosposka ulica)

Doma kar manjka, naj pregleda vsak
vse naj napiše si pri dnevni luči:
omare, mize, stole, posteljnjak,
škabel, kar rabi sploh v domači kuči.
Kar manjka, to mu preskrbi **Breščak**,
štirnajst številka Giosue Carducci.

: ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE :

ADOLF KOLL

GORICA

Korso Viktor Em. III. št. 11

I. nadstp.

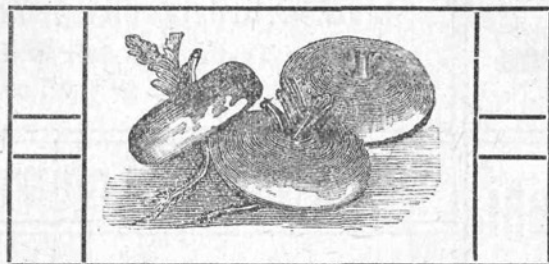
Posluje od 9. do 12. dopoldne

in „ 2. „ 5. popoldne

SEVER & COMP. - TRST

— ul'ca Machiavelli šte. 13 —

telef. 22-59

Prodaja vsa vrtna, travniška in cvetlična semena, z vsemi garancijami ter po konkurenčnih cenah. — Na željo pošilja cenik za l. 1922 brezplačno. Direktni uvoz.

ČEVLJARSKA ZADRUGA v MIRNU pri GORICI

izdeluje v svoji tovarni „ADRIA“ najrazličnejše obuvalo. Bogato je «ADRIA» preskrbljena zlasti za poletno sezono. Nad vse trpežni so Adria-sandali in Adria-podkovanci za hribolazce. Lastne prodajalne so

v Trstu, Via Rettori 1

v Gorici, Corso Verdi 32

v Celju, Narodni dom

EGIPTOVSKI

profesor grafologije razlaga značaj in usodo življenja. Sprejema vsak dan od 13-19 - TRST, via Geppa 10, I.

A. FENDERL & Co. - TRST

TOVARNA MILA

Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

A. FENDERL & Co. - TRST

TOVARNA MILA

Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

MILO FENDERL

Pristno zeleno! - Rumeno „Superior!“

Pazite na znamko!

